

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sžo/33/2012
Identifikačné číslo spisu:	1011201030
Dátum vydania rozhodnutia:	01.08.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumanu
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:1011201030.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a sudkýň JUDr. Gabriely Gerdovej a JUDr. Jany Zemkovej PhD. v právnej veci žalobcu: MAC TV s.r.o., so sídlom Brečtanová 1, Bratislava, IČO: 00 618 322, zastúpený: Advokátska kancelária Bugala - Ďurček, s.r.o., so sídlom Drotárska cesta 102, Bratislava, IČO: 36 731 544, proti žalovanému: Rada pre vysielanie a retransmisiu, so sídlom Dobrovičova 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. RL/17/2011 zo dňa 01.03.2011, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/80/11-24 zo dňa 16.05.2012, jednomyseľne

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/80/11-24 zo dňa 16.05.2012 p o t v r d z u j e.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmanie a zrušenia rozhodnutia žalovaného č. RL/17/2011 zo dňa 01.03.2011, ktorým rozhodol, že žalobca porušil povinnosť ustanovenú v § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z.z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z.z.“) tým, že dňa 24.11.2010 o cca 19:30 hod. odvysielal v rámci programovej služby JOJ v programe Noviny krátku správu informujúcu o stiahnutí V. N. z kandidátky Z., v rámci ktorej bol sprostredkovaný jej kritický postoj k M. Z., čím došlo k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti, za čo mu uložil podľa § 64 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. sankciu - upozornenie na porušenie zákona.

Rozsudok odôvodnil tým, že žalobca nesie za obsah svojho vysielania objektívnu zodpovednosť a posudzovaným skutkovým stavom, ktorým došlo k naplneniu skutkovej podstaty správneho deliktu podľa § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z. je výlučne len to, čo bolo odvysielané žalobcom v rámci predmetného programu. To, čo bolo odvysielané, teda relevantný skutkový stav, žalovaný zistil

dostačujúco a celkom presne, keďže ho zistil priamo zo záznamu predmetného vysielania žalobcu uloženého na DVD nosiči. Akékoľvek iné skutočnosti, ktoré sa odohrali mimo televízneho vysielania, či už pred ním alebo po ňom, sú pre účely zistenia relevantného skutkového stavu bez právneho významu. Výpoveď redaktora, ktorý pripravoval reláciu, by neovplyvnila zistenie, že žalobca ako vysielateľ nezabezpečil objektivitu a nestrannosť v zmysle § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z. Výpoveď svedka, ktorý by hoc aj potvrdil, že sa žalobca snažil o spojenie s M. Z., tento sa odmietol vo veci vyjadriť, resp. sa s ním spojiť nepodarilo, by nezmenila objektívne zistený skutkový stav a skutočnosť, že obsah odvysielaných informácií a neposkytnutie priestoru na vyjadrenie sa k odvysielaným informáciám dotknutej strane, nebol objektívny a nestranný. Ak by sa aj svedeckou výpoveďou preukázali aktivity žalobcu smerom k M. Z., resp. nezáujem M. Z. sa k veci vyjadriť, bolo povinnosťou žalobcu toto v zmysle dodržania princípov objektivity a nestrannosti uviesť v rámci vysielania príspevku tak, aby z neho jasne vyplývalo, že priestor na vyjadrenie bol poskytnutý obom stranám a nielen jednej strane.

Vyvažovať vyjadrenia politika o druhom politikovi, resp. poskytnúť priestor na vyjadrenie druhej strane je povinnosť, ktorá vyplýva vysielateľovi z § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí správne poukázal na dôvody, pre ktoré bolo k odvysielaným informáciám potrebné uviesť stanovisko M. Z. a krajský súd sa s týmto odôvodnením v celom rozsahu stotožnil. Ani sloboda prejavu nie je absolútna, ale má aj v demokratickej spoločnosti svoje limity. Zákonným obmedzením v danom prípade je § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z., ktoré ukladá vysielateľovi povinnosť pri šírení informácií v spravodajskom programe zabezpečiť ich objektivitu a nestrannosť. Povinnosť stanovená v § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z. je odôvodnená práve ochranou práv a slobôd iných osôb - verejnosti na príjem pluralitných informácií. Cieľom je teda práve ochrana diváka, ktorý má právo na objektívne a nestranné informácie.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie. Má za to, že správne konanie vedené proti žalobcovi a rozhodnutie žalovaného v správnom konaní, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia je zásahom do Ústavou Slovenskej republiky a Dohovorom chráneného práva na slobodu prejavu žalobcu. Žalovaný vo svojom rozhodnutí a ani prvostupňový súd v napadnutom rozhodnutí nijakým spôsobom nepreukázali a ani neodôvodnili, že zásah žalovaného do slobody prejavu žalobcu zodpovedá kritériám zákonnosti, legitimity a proporcionality (nevyhnutnosti zásahu v demokratickej spoločnosti). Ustanovenie § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z. považuje za odporujúce Ústave Slovenskej republiky, pretože porušuje právo účastníka na slobodu prejavu a slobodné šírenie informácií a to tým, že vytvára zákonnú prekážku nad rámec povoleného obmedzenia slobody prejavu predpokladaného čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Na obmedzovanie slobody prejavu vytvorením požiadavky objektivity a nestrannosti neexistuje legitímny cieľ a v prípade, ak by aj existoval, zavedenie tejto povinnosti nie je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti. V demokratickej spoločnosti má byť objektivita a nestrannosť určitej informácie ponechaná na úvahu samotnému recipientovi, pričom úlohou štátu nie je cenzurovať a korigovať konkrétne informácie pre recipienta, ale vytvárať podmienky na to, aby existovala pluralita informácií, na základe ktorých si recipient vie vyhodnotiť, či určitá informácia bola alebo nebola objektívna. Navrhol, aby odvolací súd podal na Ústavný súd Slovenskej republiky návrh na začatie konania o súlade ustanovenia § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z. s čl. 26 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 10 Dohovoru.

Pri posúdení, či predmetný príspevok spĺňa kritériá objektivity a nestrannosti, žalovaný nemôže konečnú odvysielanú informáciu izolovať a oddeliť od všeobecného kontextu, ktorým je nepochybne proces zberu a získavania informácií. Povinnosťou žalovaného je skúmať, či žalobca zabezpečil objektivitu a nestrannosť informácií na „vstupe“ a nie na „výstupe“, pretože objektivita a nestrannosť informácií na „výstupe“ bude vždy subjektívna a bude závisieť od množstva unikátnych faktorov na strane každého jedného recipienta informácie. Žalovaný napriek návrhu žalobcu nevykonával navrhovaný dôkaz -výsluch svedka (redaktora), ktorý samotný príspevok spracoval, z ktorého by bolo jednoznačne možné zistiť napr.: za akých okolností došlo k získaniu informácií, koľko zdrojov bolo oslovených, či tieto zdroje boli dostatočné k poskytnutiu uvedených informácií, či boli tieto informácie overené, či bol poskytnutý priestor druhej strane na vyjadrenie, či sa druhá strana vyjadrila a ako a pod.

Pojem objektivnosť a nestrannosť nie je legislatívne definovaným pojmom a jeho definícia žalovaným v rámci správnej úvahy vybočuje z akceptovateľných hraníc správnej úvahy žalovaného. Žalovaný vo svojom rozhodnutí pojem objektivnosti dostatočne nevymedzil, čím sa jeho rozhodnutie a napadnuté rozhodnutie stalo neurčitým, nezrozumiteľným a v rozpore so zákonom. Zabezpečiť objektivnosť príspevku v zmysle definície žalovaného neznamena povinnosť žalobcu dať priestor na vyjadrenie dotknutým osobám alebo uvádzať, či bol priestor poskytnutý a ako s ním dotknutá osoba naložila, čiže v rámci rozhodnutia žalovaného a napadnutého rozhodnutia neexistuje akýkoľvek súvis s aplikáciou definície pojmu objektivnosti a konaním žalobcu, ktorý nedal priestor na vyjadrenie všetkým dotknutým osobám, resp. neuviedol informáciu o tom, či a ako bolo naložené s priestorom na vyjadrenie dotknutej osoby, pretože táto povinnosť nespadá pod žalovaným definovaný pojem objektivnosti.

Žalobca navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovaného a vráti vec žalovanému na ďalšie konanie, alebo aby napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že vzhľadom na povahu televízneho vysielania a povinnosti vyplývajúce z § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z. nesúhlasí s argumentáciou žalobcu, že objektivitu príspevku je nutné posudzovať najmä pri „zbere, získavaní a overovaní“ informácií. Judikát Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý cituje žalobca, pojednáva o povinnosti novinárov overovať fakty, aby podané informácie vychádzali z dostatočne presného skutkového základu. Povinnosť vyplývajúca z § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z. sa zakladá na objektivnom informovaní diváka vo vysielaní televíznej alebo rozhlasovej programovej služby a z toho dôvodu je predmetom posudzovania skutočnosť, či odvysielané informácie boli pluralitné, všestranné a nie jednostranné, aj keď overené a vychádzajúce z dostatočne presného a spoľahlivého skutkového základu. Vzhľadom na obsah predmetnej povinnosti a povahu vysielania ako takého, je nutné za relevantný skutkový stav označiť výlučne obsah televízneho vysielania programu Noviny, resp. príspevku N. prišla aj o T., teda to, čo bolo divákovi v rámci tohto vysielania prezentované.

Pojem objektivnosť nie je pojmom s legálnou alebo s inou ustálenou, všeobecne akceptovanou definíciou. Ide teda o tzv. neurčitý pojem, ktorého výklad je v kompetencii správneho orgánu. Z povahy tohto pojmu je však zrejmé, že tento pojem nie je možné explicitne definovať pre otvorený okruh prípadov, pretože jednotlivé informácie a vyjadrenia je nutné vnímať v kontexte ich použitia, a to aj s prihliadnutím na osoby, ktoré dostanú v konkrétnom príspevku priestor na vyjadrenie, alebo ktorých sa odvysielané informácie priamo týkajú. Niektoré vyjadrenia môžu mať samé osebe neutrálny charakter, pričom tie isté vyjadrenia použité v inom kontexte, vyslovené inými osobami môžu mať za následok, že ich použitie v spravodajskom príspevku môže spôsobiť jeho neobjektivnosť a jednostrannosť. Objektívne informovanie diváka v zmysle žalovaného vymedzenej definície spočíva aj vo vyváženom a nestrannom informovaní. V prípade, ak sú v rámci programu sprostredkované názory len určitej skupiny ľudí, divák si nemôže vytvoriť vlastný objektivizovaný názor na prezentovanú tému, či kauzu. V záujme objektívneho, vyváženého a nestranného informovania diváka je potrebné, ak existujú na prezentovanú tému aj názory iné, poskytnúť ich divákovi. Jedným zo spôsobov ako tento cieľ dosiahnuť môže byť aj oslovenie dotknutej strany s cieľom získať jej stanovisko. Keďže primárnym účelom rozhodnutia, ktoré ukladá sankciu - upozornenie na porušenie zákona je poskytnúť účastníkovi konania návod ako postupovať v obdobných prípadoch, aby nedochádzalo k porušeniu totožnej povinnosti, žalovaný v predmetnom rozhodnutí uviedol, akým spôsobom bolo možné zabezpečiť vyvážené a objektívne informovanie diváka.

Ustanovenie § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z. nepredstavuje obmedzenie slobody prejavu v pravom slova zmysle, pretože jeho účelom nie je zakázať šírenie určitých informácií či názorov, ale zabezpečiť, aby tieto informácie a názory boli prezentované objektívne a nestranne. Primárnym účelom predmetného ustanovenia je teda zabezpečiť objektívne a vyvážené informovanie verejnosti o aktuálnom spoločenskom, politickom, či kultúrnom dianí, teda informovanie verejnosti o veciach spadajúcich do sféry verejného záujmu, a to pri súčasnom zamedzení zneužitia vysielacieho času v spravodajských a

politicko-publicistických programoch na prezentovanie jednostranne zameraných názorov, či nepresných, neúplných a skreslených informácií. Keďže médiá, zvlášť audiovizuálne, majú na formovanie verejnej mienky značný vplyv, je krajne nežiaduce, aby vysielatelia v spravodajských programoch vysielali jednostranné a netransparentné informácie. Z § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z. vyplýva, že sloboda prejavu vysielateľa je pri spravodajských programoch limitovanejšia ako pri iných typoch programov, keďže citovaným ustanovením sú kladené nároky na kvalitatívnu stránku spravodajského programu (objektívnosť a nestrannosť) a stanovené obmedzenia spôsobu spracovania spravodajských programov (povinnosť oddeliť názory a hodnotiace komentáre od informácií spravodajského charakteru). Toto obmedzenie má opodstatnenie v účele spravodajských programov (presne a objektívne informovať verejnosť o skutočnostiach významných pre určité spoločenské) a v dosahu, ktorý majú na tvorbu verejnej mienky. Preto je nevyhnutné, aby v spravodajských programoch boli recipientom poskytnuté čo najširšie fakty, po zhodnotení ktorých si budú môcť sami a slobodne vytvoriť na predmetnú otázku vlastný názor.

Žalovaný navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/80-2011-24 zo dňa 16.05.2012 potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „O.s.p.“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), postupom podľa § 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. a následne po tom, ako bolo verejné vyhlásenie rozsudku oznámené na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní pred jeho vyhlásením (§ 156 ods. 3 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), vyhlásil vo veci rozsudok, ktorým podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/80/11-24 zo dňa 16.05.2012 ako vecne správny.

Spor medzi účastníkmi konania spočíva v tom, či odvysielaná správa v rámci spravodajského programu bola objektívna a nestranná, teda či vysielateľ zabezpečil povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z.

Podľa § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z. vysielateľ je povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a politicko-publicistických programov; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

Pojmy objektívnosť a nestrannosť sú pružnými právnymi pojmami, ktoré nie je možné presne právne definovať, ich obsah sa môže meniť, býva podmienený okolnosťami prípadu, na ktorý sa aplikuje právna norma. Žalovaný ich interpretoval v napadnutom rozhodnutí - upozornení na porušenie zákona. Žalovaný podľa § 64 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. má povinnosť upozorniť vysielateľa na porušenie zákona. Upozornenie je sankciou preventívneho charakteru a je predpokladom uloženia pokuty za druhovo zhodné protiprávne správanie vysielateľa vytýkané v upozornení, keďže konanie ktorým je možné porušiť povinnosť stanovenú v § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z. nie je explicitne uvedené v zákone ani len exemplifikatívnym výpočtom. Preto žalovaný musí v upozornení identifikovať, akým konaním vysielateľa došlo k porušeniu povinnosti, čím je vysielateľ oboznámený so zakázaným správaním.

Odvysielaná správa informovala o stiahnutí V. N. z kandidátky Z.. V rámci tejto správy redaktor sprostredkoval aj postoj V. N. k M. Z., keď uviedol, že „Podľa jej slov, je to pomsta za otvorenú kritiku M. Z. Tej vraj využíva Z. pre svoje záujmy, teda ako prostriedok na biznis.“ Uvedená správa tak okrem informovania verejnosti o stiahnutí V. N. z kandidátky Z. obsahovala aj jej kritický postoj k M.. Z.. Keďže príspevok neobsahoval žiadnu zmienku o tom, či bol poskytnutý priestor aj M.. Z. na vyjadrenie sa k uvedenému názoru V. N., vysielateľ tak nezabezpečil objektívnosť a nestrannosť spravodajského príspevku. V tomto prípade nie je dôležité akým spôsobom boli informácie získané, iba to, čo bolo odvysielané, teda to čo recipient videl resp. počul. Ak by sa aj M. Z. odmietol vyjadriť, bolo povinnosťou vysielateľa túto skutočnosť v rámci odvysielaného príspevku uviesť. Rozhodujúcou

skutočnosťou je, že príspevok bol odvysielaný v rámci spravodajskej relácie, ktorých účelom je informovať o vecných faktoch a údajoch, a preto je oprávnená zákonná požiadavka vyplývajúca z § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z., aby spravodajské programy boli objektívne a nestranné a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý nemal úspech v odvolacom konaní, náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.